

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

20 mai 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

președinte – Nicolae Gordilă,

judecători – Ion Guzun, Elena Covalenco, Liliana Catan și Sveatoslav Moldovanu,
cu participarea:

procurorului – Dumitru Graur,

avocaților – Tamara Rotaru, Tatiana Razdorojnoia, Mihail Croitoru, Sergiu Artur,

inculpaților - Vleju Grigore, Timuș Nicolae, Burlea Alexei, Țărnă Aurel,

translatorului – Andriana Condrațcaia,

în ședința publică a examinat recursul ordinar declarat de procuror în Procuratura de nivel al Curții de Apel Chișinău, Radu Sîli împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2013 în cauza penală privindu-i pe

Vleju Grigore Ion, născut la 14 decembrie 1965, originar și locuitor al satului Bravicea, raionul Călărași,

Timuș Nicolae Ion, născut la 19 mai 1965, originar și locuitor al satului Bravicea, raionul Călărași,

Burlea Alexei Mihai, născut la 20 martie 1969, originar și locuitor al satului Bravicea, raionul Călărași,

Țărnă Aurel Mihail, născut la 23 februarie 1982, originar din orașul Călărași, locuitor al satului Bravicea, raionul Călărași,

și

Totomir Mihail Valeriu, născut la 28 februarie 1984, originar și locuitor al satului Bravicea, raionul Călărași.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 04 mai 2011 – 06 iunie 2012 (prima instanță).
2. 03 august 2012 – 07 octombrie 2013 (instanța de apel).
3. 21 ianuarie 2014 – 20 mai 2014 (instanța de recurs ordinar).

Procedura de citare a fost legal executată.

Procurorul a pledat pentru admiterea recursului declarat de procuror în Procuratura de nivel al Curții de Apel Chișinău, Radu Sîli.

Avocații Tamara Rotaru, Tatiana Razdorojnoia, Mihail Croitoru, Sergiu Artur și inculpații Vleju Grigore, Timuș Nicolae, Burlea Alexei, Țărnă Aurel au solicitat respingerea recursului declarat de către procuror.

Examinînd materialele cauzei în raport cu argumentele recursului, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătorei Călărași din 06 iunie 2012, inculpații Vleju Grigore, Timuș Nicolae, Burlea Alexei, Țărnă Aurel și Totomir Mihail au fost achitați în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal pe motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

De către organul de urmărire penală inculpații Vleju Grigore, Timuș Nicolae, Burlea Alexei, Țărnă Aurel și Totomir Mihail au fost învinuiți în aceea, că la data de 02 martie 2011, aproximativ pe la ora 22:00, fiind toți în stare de ebrietate alcoolică, și aflîndu-se în incinta barului „La Victor” din s. Bravicea, raionul Călărași, unde erau prezente mai multe persoane ce se odihneau în acest local public, din intenții huliganice, exprimînd o vădită lipsă de respect față de societate, încălcînd grosolan ordinea publică și liniștea celor prezenți, au început a se exprima cu cuvinte necenzurate unul față de altul și în adresa celorlalte persoane din jur. La observațiile colaboratorilor de poliție Igor Dreglea și Iulian Voloșciuc, care au încercat să curme actele lor huliganice, nu au reacționat și numindu-i cu diverse cuvinte necenzurate, au început să-l bată pe Iulian Voloșciuc, aplicîndu-i multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului și cînd el a căzut jos de la loviturile primite, Totomir Mihail s-a urcat pe spatele lui și împreună cu toții prelungeau să-l lovească cu pumnii și picioarele. La observațiile lui Alexandru Popa și Igor Dreglea de a înceta acțiunile lor huliganice, nu au reacționat și au început să-l bată și pe ultimul, aplicîndu-i multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului. În timpul acțiunilor huliganice a lui Vleju Grigore, Timuș Nicolae, Burlea Alexei, Țărnă Aurel și Totomir Mihail, care s-au prelungit aproximativ 30 minute, părților vătămate le-au fost cauzate: lui Iulian Voloșciuc, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 45 D din 25 martie 2011 leziuni corporale ușoare, cu dereglarea sănătății de scurtă durată și lui Igor Dreglea conform raportului de expertiză medico-legală nr. 37 D din 15 martie 2011 leziuni corporale neînsemnate fără cauzarea prejudiciului sănătății.

Acțiunile inculpaților Vleju Grigore, Timuș Nicolae, Burlea Alexei, Țărnă Aurel și Totomir Mihail de către organul de urmărire penală au fost încadrate în dispoziția art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal – *huliganism, adică acțiuni intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, și care prin conținutul său se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvîrșite de mai multe persoane.*

2. Ne fiind de acord cu sentința în cauză, acuzatorul de stat în procuratura r-lui Călărași, Toma Burghilea a declarat apel, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpații Vleju Grigore, Timuș Nicolae, Burlea Alexei, Țărnă Aurel și Totomir Mihail să fie recunoscuți vinovați în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal cu aplicarea următoarei pedepse:

- lui Vleju Grigore, Timuș Nicolae, Burlea Alexei și Țărnă Aurel fiecareia câte 3 ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis;
- lui Totomir Mihail, cu aplicarea art. 85 Cod penal – 7 ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis cu amendă în mărime de 20 000 lei.

Apelantul a menționat, că instanța de fond la emiterea sentinței nu a apreciat obiectiv probele acuzării și nu le-a supus unei analize critice în raport cu declarațiile mincinoase ale inculpaților, probele acumulate legal în cadrul urmăririi penale și examinate în instanță dovedesc integral vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunii imputate; instanța de judecată a pus la baza sentinței numai declarațiile inculpaților.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2013 a fost respins apelul ca nefondat cu menținerea sentinței.

Instanța de apel și-a motivat soluția prin aceea, că învinuirea prezentată de acuzatorul de stat s-a bazat numai pe declarațiile părților vătămate Iulian Voloșciuc și Igor Dreglea, persoane cointeresate, care atât la urmărirea penală cât și în instanțele de fond și de apel au afirmat că inculpații, fără nici un motiv, la observația lor de a curma actele lor huliganice, nu au reacționat și i-au numit cu cuvinte necenzurate și au început să-i bată. Însă după cum s-a constatat, pînă la apariția părților vătămate în incinta barului inculpații aveau un comportament adecvat, nu înjurau pe nimeni, nu se exprimau cu cuvinte necenzurate.

Mai mult, despre incidentul din bar părțile vătămate Igor Dreglea și Iulian Voloșciuc nu au făcut informație în scris către conducerea comisariatului, după cum prevede legislația, la fața locului nu a fost chemată grupa operativă pentru a cerceta locul infracțiunii și presupusele deteriorări ale armei și leziunilor corporale.

Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 45 D din 25 martie 2011 în privința lui Iulian Voloșciuc și raportului de expertiză medico-legală nr 37 D din 15 martie 2011 în privința lui Igor Dreglea se atestă că la aceștea s-au depistat vătămări corporale, dar ele nu confirmă circumstanțele cauzării, cât și vinovăția inculpaților.

4. Făcînd trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Radu Sîli a declarat recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel, prin care solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecători.

În motivarea recursului procurorul invocă, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar decizia nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În opinia recurentului, concluzia instanțelor de judecată privind lipsa elementelor infracțiunii de huliganism în acțiunile inculpaților este neîntemeiată, iar constatînd lipsa motivului huliganic, instanța de apel nu a dat apreciere corectă declarațiilor părților vătămate Igor Dreglea, Iulian Voloșciuc, și declarațiilor martorilor Veronica Braguța, Alexandru Popa și Eugen Iacubeț.

5. Verificînd argumentele invocate în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia, că recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța de recurs este în drept să-l admită, să dispună rejudecarea

de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

5.1. Conform pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, o hotărîre a instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept în cazul cînd instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau dispozitivul hotărîrii redactate nu corespunde cu dispozitivul pronunțat după deliberare, - temei care își găsește reflectare în decizia contestată.

Reieșind din prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției. Nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului. Aceste prevederi ale legii procesuale nu au fost respectate întocmai la judecarea apelului și, ca urmare, instanța de apel, pripit a menținut sentința de achitare a instanței de fond.

La examinarea probelor, care confirmă sau infirmă vinovăția persoanei, instanța de judecată este obligată să argumenteze în hotărîrea adoptată motivele admiterii sau respingerii probelor, prezentate atît de învinuire, cît și de apărare și este obligată să aprecieze toate probele examinate în ședința de judecată, indiferent de faptul, dacă au fost administrate la etapa urmăririi penale sau au fost prezentate de către părți în ședința de judecată.

În cazul în care instanța nu a fost de acord cu aprecierea probelor de către procuror și a ajuns la concluzia de achitare, urma să dezvăluie această concluzie, expunîndu-și punctul său de vedere asupra probelor nominalizate.

Dat fiind faptul, că aceasta nu s-a făcut în prima instanță, sarcina revenea instanței de apel la examinarea apelului procurorului. Asupra tuturor probelor nu s-a expus nici instanța de apel, care nu a argumentat în condițiile legii procesual penale soluția adoptată.

5.2. Astfel, în acest aspect, Colegiul penal lărgit constată, că instanța de apel adoptînd soluția de respingere a apelului declarat de procuror, s-a limitat la o motivare insuficientă și contrară probatoriului administrat pe cauză, or recurentul a invocat probe concrete – declarațiile părților vătămate Lilian Voloșciuc și Igor Dreglea, a martorilor Alexandru Popa, Veronica Braguța, Eugen Iacubeț date în cadrul urmăririi penale și în ședința de judecată a primei instanțe, care în opinia acuzatorului de stat, confirmă cu certitudine vinovăția inculpaților de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Colegiul constată, că instanța de apel incorect a ajuns la concluzia că inițiatori ai conflictului apărut la 02 mai 2011 au fost părțile vătămate, pe cînd conform declarațiilor lor, inițiatori au fost inculpații, care întrebîndu-i ce zi este și neprimind un răspuns convenabil lor i-au numit cu cuvinte necenzurate aplicîndu-le lovituri.

Vinovăția inculpaților în cele imputate se confirmă prin:

- Raportul de expertiză medico-legală nr. 45 D din 25 martie 2011, prin care s-a constatat, că părții vătămate Iulian Voloșciuc i-au fost cauzate vătămări corporale sub formă de echimoze cu edem al țesuturilor moi în regiunea ochiului stîng, hemoragie sub conjunctiva ochiului stîng, comotie cerebrală și edem al țesuturilor moi în regiunea degetului 3 al mîinii drepte, ce se califică ca leziuni corporale ușoare, cu dereglarea sănătății de scurtă durată (f.d. 71-72, vol. I);

- Raportul de expertiză medico-legală nr. 37 D din 15 martie 2011, prin care s-a constatat, că părții vătămate Igor Dreglea i-au fost cauzate vătămări corporale sub formă de escoriații pe mucoasa buzei de jos și cavității bucale din regiunea colțului stîng al gurii, ce se califică ca leziuni corporale neînsemnate, fără cauzarea prejudiciului sănătății (f.d. 83, vol. I);

Din materialele cauzei se constată, că Vleju Grigore, Timuș Nicolae, Burlea Alexei, Țarnă Aurel și Totomir Mihail de către organul de urmărire penală au fost învinuiți în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, și de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, de opunerea de rezistență violentă persoanelor care curmă actele huliganice, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc de un cinism și obrăznicie deosebită, săvîrșită de două sau mai multe persoane.

6. În sensul art. 287 Cod penal, prin violență se are în vedere violența soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății ori violența soldată cu leziuni corporale care nu presupun nici dereglarea de scurtă durată a sănătății, nici pierderea neînsemnată și stabilă a capacității de muncă.

Una din condițiile necesare (nu și suficiente) pentru aplicarea răspunderii conform art. 287 Cod penal este ca inițiator al încăierării sau al certe să fie nu victima, dar făptuitorul; făptuitorul să provoace conflictul pentru a se răfui cu victima.

Totodată, motivele huliganice trebuie să fie condiționate de dorința făptuitorului de a se opune celor din jur, de a-și demonstra atitudinea sfidătoare față de ei.

Aceiași concluzie este expusă și în explicația dată de către Plenul Curții Supreme de Justiție în pct. 9 al Hotărîrii nr. 4 din 19 iunie 2006 „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism”, „Instanțele judecătorești urmează să delimiteze huliganismul de alte infracțiuni în dependență de sensul și orientarea intenției făptuitorului, de motivele, scopurile și circumstanțele acțiunilor săvîrșite de el. Insultele, loviturile, cauzarea vătămărilor corporale ușoare, medii, grave și alte acțiuni de acest fel, săvîrșite în familie, apartament, în privința rudelor, cunoscuților și provocate de relațiile personale ostile etc., vor fi calificate în baza articolelor Codului penal ce prevăd răspunderea pentru infracțiunile împotriva vieții și sănătății persoanei.

Însă, în cazurile în care asemenea acțiuni au fost însoțite de o încălcare grosolană evidentă a ordinii publice de către făptuitor și au exprimat o vădită lipsă de respect față de societate, aceste acțiuni urmează a fi calificate drept huliganism”.

7. Instanța de apel menținând sentința de achitare a conchis, că fapta inculpaților Titomir Mihail, Țărnă Aurel, Timuș Nicolae, Vleju Grigore și Burlea Alexei nu întrunește elementele infracțiunii prevăzută de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal și totodată indică că acuzarea nu a prezentat probe obiective, pertinente și concludente privind vinovăția inculpaților. Astfel, concluzia instanței este una contradictorie și neargumentată din punct de vedere legal.

Ori, în cazul în care acțiunile inculpaților nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, instanța urma să-și argumenteze concluzia.

Colegiul lărgit a ajuns la concluzia, că instanța de apel a examinat pur formal apelul declarat, nu s-a clarificat care circumstanțe sunt relevante pentru prezenta cauză, a adoptat o soluție neargumentată la modul convenit, în legătură cu ce o astfel de decizie nu poate fi menținută și urmează a fi casată cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

La fel, din textul deciziei contestate, se evidențiază că instanța de apel acceptă concluzia instanței de fond, precum că martorii acuzării și-au schimbat mărturiile, fiind contrare celor de la urmărirea penală.

Or, în situația când persoana își schimbă declarațiile, instanța avea obligația prevăzută de art. 314 alin.(1), 368 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală și pct. 34 al Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție „Privind sentința judecătorească” nr. 5 din 19 iunie 2006, de a cerceta toate depozițiile date, să clarifice motivele schimbării lor și, în urma cercetării lor, în cumul cu alte probe administrate în cauză, să le aprecieze în mod corespunzător.

În această ordine de idei, instanța de apel urma să dea o apreciere, conform situației de fapt stabilite, a declarațiilor părților vătămate, martorilor și în coroborare cu celelalte probe prezentate de partea acuzării să-și motiveze soluția adoptată.

8. Aceste împrejurări determină Colegiul penal lărgit să conchidă asupra necesității admiterii recursului ordinar cu casarea deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în ordine de apel de către aceiași instanță în alt complet de judecători, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, fiind o eroare de drept procedural, care se încadrează în pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, deoarece se referă la procedura de stabilire a stării de fapt și de motivare a soluției instanței de apel.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să ia în considerație cele menționate mai sus, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu legislația, să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să analizeze multilateral și minuțios epizodul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal de către inculpați, să-și argumenteze clar motivele pe care se întemeiază soluția adoptată și ca urmare să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată.

9. În conformitate cu prevederile art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de procuror în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Radu Sîli, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2013 în privința lui **Vleju Grigore Ion, Timuș Nicolae Ion, Burlea Alexei Minai, Țărnă Aurel Mihail, Totomir Mihail Valeriu** și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la **17 iunie 2014**.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Ion Guzun

Elena Covalenco

Liliana Catan

Sveatoslav Moldovanu